

DOE MAAR DICHT MAAR

Ben jij creatief met woorden en heb je gevoel voor dichten, rappen of songteksten schrijven? Doe dan gauw mee met de dichtwedstrijd Doe Maar Dicht Maar van Het Poëziepaleis.

De dichtwedstrijd is bedoeld voor kinderen van 12 tot en met 18 jaar. De honderd beste gedichten winnen een plek in een mooie dichtbundel, de tien beste dichters (vijf in de categorie 12 t/m 14 jaar en vijf van 15 t/m 18 jaar) krijgen een cadeau met hun gedicht erop en de twee besten winnen de hoofprijs. Wil je meedoen, stuur dan voor 5 februari maximaal 3 gedichten van elk maximaal 24 regels in op de website: www.poeziepaleis.nl.

Interview

YOUNG ADULT WEDSTRIJD

Uitgeverij De Klimmende Ster zoekt spannende verhalen en gedichten voor een nieuwe bundel voor Young Adults. Een verhaal mag maximaal 3000 woorden hebben, een gedicht maximaal 1000 woorden. De jury, bestaande uit Fiona Hack (uitgever en kinderboekenschrijfster), Thea Dubelaar (kind- en jeugdboekenschrijfster) en Melloney Maurits (dichteres) beoordeelt de bijdragen op onder meer spanning, realisme, taalgebruik en een verrassende ontknoping. Uit beide categorieën worden de drie beste inzendingen in februari en maart 2017 op de Facebookpagina van De Klimmende Ster gezet. Mensen kunnen vervolgens op hun favoriet stemmen. Met het winnende verhaal verdient de schrijver de vermelding topverhaal in de bundel, een boekenpakket en een trofee. De bundel wordt gepresenteerd tijdens de Maand van het Spannende Boek (juni 2017). Kijk voor de voorwaarden op www.deklimmendester.nl.

BEVERWEDSTRIJD

De Beverwedstrijd is een gratis informatiewedstrijd voor leerlingen uit groep 5 t/m 8 van de basisschool en klas 1 t/m 6 van het voortgezet onderwijs. Deelnemers krijgen verschillende vragen die te maken hebben met informatica, algoritmen, structuren, informatieverwerking, logica, puzzels en toepassingen. Specifieke voorkennis is niet vereist. Inschrijven (alleen scholen!) kan tot 8 november op www.beverwedstrijd.nl. De wedstrijd bestaat uit 15 opgaven (vijf makkelijke, vijf iets moeilijkere en vijf ingewikkelde) die in veertig minuten opgelost moeten worden. Er zijn vier verschillende leeftijdsgroepen. De voorronde vindt plaats op de scholen zelf tussen 9 en 18 november. De vijftig beste leerlingen uit elke leeftijdsgroep plaatsen zich voor de finaleronde die op een zaterdag begin februari op een universiteit gehouden wordt. Elke finalist ontvangt een certificaat en de winnaars winnen een leuke prijs.

PUZZELN VOOR GEVORDERDEN

Escape rooms schieten de laatste jaren als paddenstoelen uit de grond. Het idee: je wordt met een zelf samengesteld team opgesloten in een kamer en krijgt een uur de tijd om te ontsnappen. Dat betekent goed zoeken naar aanwijzingen, efficiënt samenwerken en razendsnel puzzels oplossen. In 2015 won The Freak Show (www.escapechallenge.nl) de titel Beste escaperoom van Nederland. De minimale leeftijd voor deze escaperoom is 16 jaar.

Uitgever Identity Games kwam dit najaar met een bordspel volgens het ontsnapingsprincipe: *Escape Room the Game*. Bij dit spel krijg je een uur de tijd om een 'bom' onschadelijk te maken. Dit doe je door uitdagende puzzels op te lossen, sleutels te verzamelen en de juiste cijfercodes in te voeren. Mocht je vastlopen dan kun je gebruik maken van een van de beschikbare hints. Het basisspel bevat vier thema's, die oplopen in moeilijkheidsgraad: Prison break, Virus, Nuclear Countdown en Temple of the Aztecs. De tijdsdruk en de uitdaging is net zo groot als bij een echte escaperoom. Het enige nadeel is dat je elk scenario maar één keer kunt spelen. Gelukkig zijn er uitbreidingspakketten in voorbereiding. *Escape Room the Game* koop je voor ongeveer 38 euro in de speelgoedwinkel.

Een andere

Het onderwerp voor een nieuw boek weten ze al: 'Een andere kijk op mezelf'. Mariken Althuisen, Nathalie van Kordelaar en Esther de Boer zitten in een goede *flow*. Schreven ze eerder al een bijzonder boek over *Een andere kijk op hoogbegaafdheid*, in juli 2016 presenteerden ze hun nieuwe boek: *Een andere kijk op onderpresteren*. Bijzonder zijn beide boeken omdat ze ingaan op het 'zijn' van hoogbegaafdheid en minder nadruk leggen op het hebben van een al dan niet hoog IQ.

Al in het eerste hoofdstuk stellen de auteurs de 'gewetensvraag' of onderpresteren werkelijk een probleem is. 'Er wordt alleen gekeken naar schools functioneren', licht Van Kordelaar toe. 'Je zit op school en je haalt geen hoge cijfers, dus presteer je onder. Terwijl je ook kinderen hebt die er voor kiezen om niet alles uit school te halen.' Van Kordelaar ondersteunt haar opmerking met een ervaring die ook in het boek te vinden is: van de intelligente Luc die op het vwo niet alles geeft. Hij wil zijn vrije tijd gebruiken om apps te ontwikkelen. 'Wat is daar mis mee?', vraagt Luc de hulpverlener. Waarom moet ik per se negens en tiens halen om mijn ouders tevreden te stellen? Zij geven aan dat ik mijn toekomst vergooi, maar dan luisteren ze niet naar mij.' Luc is juist 'superhard' aan het werk om later 'de baan van zijn dromen' te krijgen.

'Het schoolsysteem is met alle goede bedoelingen opgezet', zegt Althuisen, 'Maar leerlingen hebben het recht om te werken en leren op een tempo en manier die voor het individuele kind goed is. Als je het systeem loslaat, kun je niet onderpresteren.'

Een gewaagde uitspraak, en dat realiseren Van Kordelaar en Althuisen zich ook (De Boer kon helaas bij het gesprek niet aanwezig zijn). Althuisen licht toe: 'We wilden er dieper op ingaan, maar het schoolsysteem is wat het nu is. Onze boodschap is dat het eigenlijk niet zo hoort te zijn. We hopen dat er een soort *shift* komt. Daarbij hebben wij in ons boek geprobeerd om binnen

Tekst en foto's: Priscilla Keeman

Na *Een andere kijk op hoogbegaafdheid* wisten Esther de Boer, Nathalie van Kordelaar en Mariken Althuizen van geen ophouden en schreven *Een andere kijk op onderpresteren*. Met hun verfrissende blik op beide onderwerpen geven ze ruimte aan het hele kind; de hoogte van het IQ en prestatie zijn minder belangrijk. 'Kinderen weten wel wat ze nodig hebben, maar niemand luistert echt.'

Ruimte en vertrouwen geven we je!

kijk op onderpresteren

de naaste zone van ontwikkeling van het onderwijs te blijven.'

De dames gaan hierin mee met de tijdgeest, merken ze. Van Kordelaar vertelt over de conferentie *Bijzonder Begaafd* van SLO waar de drie auteurs op 28 september 2016 een workshop gaven (kijk elders in deze Talent voor een verslag van de conferentie): 'We waren vroeg en hadden gelegenheid om naar de lezing van Linda Silverman te luisteren. We keken elkaar met steeds grotere ogen aan. We hebben foto's van een aantal van haar sheets genomen om in onze workshop te laten zien. Dit is wat wij willen vertellen.' Van Kordelaar vervolgt: 'Het voelde als een compliment dat iemand als zij dezelfde ideeën heeft. Later tijdens de workshop kregen we een leuke discussie met de deelnemers over de houdbaarheid van deze ideeën in het reguliere onderwijs'.

'Als je het systeem loslaat, kun je niet onderpresteren'

SPANNING

Daarmee stipt Van Kordelaar direct aan waar de spanning zit. Voor wie het boek *Een andere kijk op hoogbegaafdheid* nog niet gelezen heeft (en ook het artikel in een vorige Talent niet heeft kunnen lezen): De Boer, Althuizen en Van Kordelaar beschrijven daar hoogbegaafdheid als een vorm van hoogalert zijn. Net als de Amerikaanse psycholoog Linda Silverman benadrukken de auteurs de intensiteit en gevoeligheid van hoogbegaafde kinderen. Zij stellen in feite dat de rijke binnenwereld, de intensiteit en de gevoelige aard een beter signaal van hoogbegaafdheid zijn dan welke (schoolse) prestatie of vaardigheid dan ook.

Mariken Althuizen (l), Esther de Boer (m) en Nathalie van Kordelaar (r)

OVER DE AUTEURS

Mariken Althuizen is behalve auteur, docent en coach ook scriptiebegeleider bij ECHA. Binnen haar eigen bedrijf 2Wicked ontwikkelt zij bovendien onderwijsconcepten en leermaterialen en geeft zij interactieve workshops aan leerkrachten. Althuizen is opgeleid tot scheikundig ingenieur (aan de Technische Universiteit Eindhoven), eerstegraads docente scheikunde en communicatiemedewerker. In 2011 rondde zij de tweejarige post-masteropleiding tot ECHA Specialist Hoogbegaafdheid (Radboud Universiteit Nijmegen) af. Zij is zelf hoogbegaafd en moeder van twee hoogbegaafde kinderen (15 en 12 jaar oud). *Nathalie van Kordelaar* is orthopedagoge en ECHA specialist hoogbegaafd. Van Kordelaar richt zich onder meer op begeleiding en diagnostisering van hoogbegaafde kinderen. Zij is hoogbegaafd en moeder van Kai (12) en Myrthe (10).

Esther de Boer (KPC Groep) adviseert en begeleidt docenten, teams en directies bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van (passend) onderwijs. Ook De Boer deed meerdere studies. Zij is opgeleid tot sociaal geograaf, eerstegraads docent aardrijkskunde en ECHA specialist hoogbegaafdheid. De Boer is hoogbegaafd en moeder van Thijmen (14) en Lize (11).

SUCCEES EN ONDERPRESTEREN

Over het algemeen spreken we van **onderpresteren** als een leerling structureel minder presteert dan op grond van zijn capaciteiten mag worden verwacht. Daarbij kan er sprake zijn van **absoluut onderpresteren**: de leerling presteert onder de algemene maatstaf (hij haalt onvoldoendes) en **relatief onderpresteren**: de leerling presteert onder zijn eigen kunnen (hij haalt zessen, terwijl negens binnen zijn bereik liggen).

De drie auteurs stellen in *Een andere kijk op onderpresteren* dat 'onderpresteren vaak voorkomt in meer dan één levensbereik, dus niet alleen het werk voor school'. Zij zien onderpresteren als een 'vorm van het saboteren van het eigen succes, op verschillende levensgebieden'. Tegelijkertijd geven zij hun eigen definitie van (persoonlijk) succes. Zij omschrijven dit als 'goed om kunnen gaan met jezelf en je omgeving en jezelf ontwikkelen op gebieden die jij belangrijk vindt en die jou energie geven'. Deze holistische benadering relativeert het bestaan van onderpresteren. Immers, zo stellen de auteurs, 'succes op deze manier komt er wel of niet zichtbaar, eerder of later, uit op vele gebieden: leren, prestaties, relaties en welzijn'.

'Leraren zijn bang vanuit een goed hart'

Uiteindelijk is oog voor ontwikkeling hetgeen waartoe de drie auteurs leraren willen aanmoedigen. 'Presteren suggereert een (ver gelegen) doel, terwijl de term ontwikkeling veel meer aansluit bij groeien en leren (...), bij uitgaan van eigen mogelijkheden.' Linda Silverman citeerde heel mooi een visie van dr. Rosemary Cathcart, vertelt Althuisen: '*Gifted children go beyond excellence*'. Hiermee doelde ze erop dat deze kinderen een grote innerlijke *drive* hebben om een bepaalde doelstelling te behalen. Zij doen dit het liefst op hun eigen wijze en stellen hun eigen criteria. De manier waarop zij hun doel nastreven, wordt vaak in eerste instantie niet begrepen door de omgeving, maar als ze de ruimte krijgen, brengen deze mensen de wereld veelal prachtige nieuwe inzichten.'

MEER RUIMTE VOOR ONDERPRESTEERDERS

Jammer genoeg worden onderpresteerdgers vaak korter gehouden, vertelt Althuisen, terwijl ook zij meer ruimte nodig hebben. 'Het is precies de tegengestelde beweging. Het is een valkuil voor leraren: ze zijn bang vanuit een goed hart. Ze zijn bang om het niet goed te doen. Wat als hun aanpak niet werkt? En dan doen ze maar niets. Experimenteren met kinderen schijn je niet te mogen.' Van Kordelaar en Althuisen schieten in de lach. Natuurlijk bedoelt Althuisen geen letterlijk (mogelijk nadelig) experiment. Zij citeert uit 'Het gedwongen onderwijs voorbij', een boek van Peter Hartkamp.

'Op het moment dat er naar interventies wordt gegrepen, kijkt men vaak naar hoe het zou moeten en naar het feit dat het kind in kwestie eigenlijk veel meer zou kunnen. Dat verergert de situatie eerder dan dat het verbetert.' Wat wel helpt? Het vinden van een creatieve oplossing vanuit Contact, Vertrouwen en Ruimte bieden (CRV, zoals in *Een andere kijk op onderpresteren* naar voren komt).

'We hopen op een shift in het onderwijs'

Althuisen is als docent aan de Democratische DOE-school in Eindhoven, vertrouwd met *out-of-the-box* begeleiden. (Kijk voor meer informatie over de DOE-school op www.doe040.nl.)

Ze vertelt van een leerling van 9, die behalve het stempel hoogbegaafdheid ook met een autismespectrumstoornis gediagnosticeerd was. 'Hij was zwaar depressief en wilde dood. Bij ons op school kreeg hij heel veel ruimte en tijd. Hij is daardoor losgekomen. Hij communiceert, is toegankelijk en zit zo goed in zijn vel dat hij liever op school zit dan vakantie heeft.'

'Kinderen weten wel wat ze nodig hebben, maar niemand luistert echt', benadrukt Van Kordelaar. 'Er moet meer geluisterd worden naar kinderen. Probeer hoogbegaafdheid van binnenuit te begrijpen. Alleen een dieper begrip van het waarom van het onderpresteren leidt tot een duurzame oplossing'.